

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПРОГРАМА

**індивідуальної усної співбесіди зі спеціальності 073 Менеджмент.
ОП Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти**

**(для осіб, які переводяться, поновлюються, вступають для здобуття другої вищої
освіти та паралельного навчання)**

Затверджено:

на засіданні Вченої ради МДУ
протокол № 11 від 10.05.2022 р.

Київ, 2022

Програма індивідуальної усної співбесіди зі спеціальності 073 Менеджмент. ОП Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти (для осіб, які переводяться, поновлюються, вступають для здобуття другої вищої освіти та паралельного навчання). Київ : МДУ, 2022. 10 с.

Розробники:

д.пед.н. Задорожна-Княгницька Л.В., професор, завідувач кафедри педагогіки та освіти.

У програмі співбесіди з метою переведення та поновлення в магістратуру за спеціальністю 073 Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти викладено зміст ключових тем, знання яких є обов'язковим для осіб, що поновлюються або переводяться на навчання з інших ВНЗ, дано зразки іспитових завдань та критерії оцінювання відповідей. Темі розподілено за двома змістовними модулями:

1. Змістовний модуль з теорії та практики управління (система освіти в Україні, управління освітою і школою, методична робота в школі, організація внутрішнього шкільного контролю).
2. Змістовний модуль з педагогічної майстерності керівника навчального закладу (особливості управлінської діяльності, професіоналізм керівника, майстерність управління педагогічним колективом).

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Програма співбесіди з метою переведення та поновлення:	5
Критерії оцінювання.....	8
Список рекомендованої літератури.....	10

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

При переведенні або поновленні на 2-4 курси 073 Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти ОС Магістр, при вступі для здобуття другої вищої освіти та паралельного навчання вступники проходять фахову співбесіду із використанням інформаційно-комунікаційних технологій Zoom, Viber, WhatsApp, Telegram, Google Meet тощо.

Співбесіда з метою переведення та поновлення в магістратуру зі спеціальності 073 Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти є комплексною, оскільки містить у собі ключові модулі з циклу дисциплін психолого- педагогічної підготовки на освітньому ступені «магістр»: теорії та практики управління навчальним закладом, педагогічної майстерності керівника.

Фахова співбесіда проводиться в усній формі. Тривалість співбесіди – до 30 хвилин на одну особу. Здобувачу пропонуються 3 види завдань.

Перше завдання. Загальна характеристика державних та нормативних документів з питань управління загальною освітою.

Друге завдання. Розкриття основних аспектів управління сучасною загальноосвітньою школою.

Третє завдання. Виконання практичної частини – аналіз управлінської ситуації та пошук управлінського рішення.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З МЕТОЮ ПЕРЕВЕДЕННЯ ТА ПОНОВЛЕННЯ

Змістовний модуль з теорії та практики управління навчальним закладом

Тема 1. Сутність педагогічного менеджменту

Поняття управління і педагогічного менеджменту. Характеристика терміну «менеджмент» у психолого-педагогічній літературі.

Система освіти в Україні та управління нею. Загальна характеристика складових системи освіти: дошкільне виховання, загальна середня освіта, професійна освіта, вища освіта, післядипломна підготовка, аспірантура, докторантура. Підвищення кваліфікації, позашкільне навчання й виховання, самоосвіта.

Структура та функції управління системою освіти. Характеристика державних органів управління освітою та їх функцій: Міністерство освіти й науки, Центральні органи виконавчої влади України, яким підпорядковуються навчальні заклади, Державна акредитаційна комісія.

Тема 2. Процес менеджменту та його функції

Поняття педагогічної системи як суб'єкту управління. Закриті та відкриті системи управління. Характеристика загальноосвітньої школи як відкритої системи управління.

Умови функціонування педагогічної системи (загальні та специфічні). Структурні компоненти педагогічної системи. Підсистема керуюча та підсистема, що керується. Чотири рівня управління освітніми установами.

Поняття процесу управління. Функції педагогічного менеджменту та їх роль у процесі управління (аналіз, моделювання, організація, контроль).

Ресурси педагогічного менеджменту (людські, фінансові, матеріально-технічні, часові, інформаційні, організаційні, емоційно-психологічні)

Тема 3. Методи управління

Поняття про методи управління та їх особливості. Підходи до класифікації методів управління (аспектний, емпіричний, поділ методів управління на окремі групи з метою більш глибокого пізнання їх змісту). Характеристика адміністративних, організаційних, економічних, соціальних, соціально-психологічних, психологічних методів управління.

Класифікація методів управління за П.М. Керженцевим: планування, інструктування, розподіл сил, реорганізація, переговори, методи дезорганізації.

Тема 4. Стили керівництва в теорії освітнього менеджменту

Умови організації оптимального управління. Роль рефлексії в діяльності керівника освітнього закладу.

Поняття стиля керівництва. Характеристика стилів керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний, анархічний). Порівнювальний аналіз стилів управління за цілями, засобами та результатами.

Характеристика видів хибного авторитету: авторитет утиску, відстані, педантизму, авторитет резонерства, авторитет удаваної доброти.

Змістовний модуль з педагогічної майстерності керівника навчального закладу

Тема 1. Сутність майстерності управління

Сутність поняття «педагогічна майстерність» та її значення у професійній діяльності керівника освітнього закладу. Характеристика складових частин педагогічної майстерності (досконале знання керівником законів педагогіки та психології, теоретичних основ управління трудовим колективом, розуміння потреб та інтересів

колег, позитивні соціально-психологічні риси керівника, наявність педагогічного такту, володіння педагогічною технікою, власний педагогічний досвід, творчий підхід до роботи, культура педагогічного мовлення).

Творчість педагога – основа його професійної діяльності. Рівні сформованості творчого мислення (елементарний, базовий, творчий).

Тема 2. Педагогічна техніка

Поняття педагогічної техніки. Значення педагогічної техніки у професійній діяльності керівника навчального закладу.

Внутрішня техніка як створення внутрішнього переживання особистості, психологічне налаштування керівника на майбутню діяльність через вплив на розум, волю й почуття. Засоби психологічного настроювання, їх характеристика та особливості використання. Поняття психорегуляції особистості. Психологічна стійкість.

Зовнішня техніка керівника, його імідж. Вимоги до зовнішнього вигляду керівника навчального закладу, поняття естетичної виразності його одягу. Міміка та пантоміміка. Види педагогічних жестів та умови їх використання. Основні недоліки постави педагога. Єдність проявів зовнішньої та внутрішньої техніки.

Тема 3. Особистість сучасного менеджера в освіті: лідерські здібності, харизма

Професійно-особистісні якості менеджера. Співвідносність якостей та професійної поведінки адміністратора та лідера. Поняття компетентності менеджера в освіті. Складові професійної компетентності керівника в освіті. Здатність організувати діяльність та спілкування в трудовому колективі як ключова компетенція керівника навчального закладу. Організація та самоорганізація педагога-менеджера.

Поняття харизми менеджера як здатності заохочувати до спілкування, стимулювання бажання підкорятися. Значення харизми у професійній діяльності керівника навчального закладу. Поняття харизматичного лідерства. Прийоми створення «ефекту харизми»: іміджеві прийоми, оновлення індивідуальності, віртуозне володіння словом.

Тема 4. Культура та етика управлінських відносин

Поняття управлінської етики, її предмет і завдання. Специфіка управлінської етики, характеристика її категорій (честь, гідність, обов'язок, відповідальність, авторитет, об'єктивність).

Сутність та специфіка педагогічної моралі. Моральна свідомість педагога. Моральні відношення педагога. Моральна діяльність в теорії управління. Кодекс професійної етики педагога

Особливості формальних відносин у професійно-педагогічній діяльності. Поняття субординації. Педагогічна етика окремих систем управління (вчитель- вчитель, вчитель - адміністрація, керівник - заступники керівника, учитель – технічний персонал тощо). Поняття професійного етикету. Етикет керівника та підлеглого. Правила ділової бесіди.

Особливості неформальних відносин. Правила неформального спілкування у педагогічному колективі, керівник у неформальному спілкуванні з колегами. Проблема корупції у системі освіти.

Зразки іспитових завдань

Варіант I

1. Розкрийте сутність статуту навчального закладу.
2. Назвіть види контролю в загальноосвітній школі, розкрийте особливості їх організації та здійснення.
3. Назвіть найбільш ефективний, з Вашої точки зору, стиль управління. Відповідь обґрунтуйте.

Варіант II

1. Розкрийте сутність документів, що супроводжують атестацію педагогічних працівників у загальноосвітньому навчальному закладі.
2. Розкрийте сутність, функції та форми методичної роботи в загальноосвітній школі.
3. Назвіть вимоги, що висуваються до керівника загальноосвітнього навчального закладу.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Співбесіда з метою переведення чи поновлення в магістратуру за спеціальністю 073 Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти містить у собі три комплекс трьох запитань:

Перше завдання. Усна відповідь на запитання щодо нормативного забезпечення діяльності навчального закладу. Максимальна кількість балів, отриманих особою, що поновлюється чи переводиться – **30** (в залежності від повноти й логічності висвітлення питання).

Друге завдання. Усна відповідь на запитання щодо організації та здійснення управління сучасним навчальним закладом. Максимальна кількість балів, отриманих особою, що поновлюється чи переводиться – **30** (в залежності від повноти й логічності висвітлення питання).

Третє завдання. Аргументоване й переконливе висвітлення власної точки зору з питань управлінської майстерності керівника навчального закладу. Максимальна кількість балів, отриманих особою, що поновлюється чи переводиться – **40** (в залежності від аргументованості й переконливості відповіді, повноти наведення прикладів).

Оцінювання студентів, що поновлюються або переводяться, вступають для здобуття другої вищої освіти та на паралельне навчання, на підставі отриманих балів за відповіді на поставлені запитання (не менше трьох запитань). На основі відповідей виставляється бальна оцінка від 100 до 200 балів. Прохідний бал – 100 балів.

«незараховано»	0 – 99	0 – 99	Вступник розрізняє об'єкти вивчення. Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Вступник відтворює лише частину навчального матеріалу; виконує елементарні завдання.
«зараховано»	100 – 139	100-109	Вступник здатний до часткового відтворення основного навчального матеріалу, може повторити за зразком певну операцію, дію.
		110-119	Вступник відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять,
		120-129	Вступник виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу, може сформулювати правила, визначення, поняття. Відповідь його (її) правильна, але недостатньо осмислена.
		130-139	Вступник відтворює навчальний матеріал, може сформулювати правила, визначення, поняття. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
	140 – 179	140-149	Вступник правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.

		150-159	Знання вступника є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами,
		160-169	Вступник достатньо володіє вивченим матеріалом, може робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і містить певні неточності.
		170-179	Вступник добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
	180 – 200	180-189	Вступник має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.
		190-194	Вступник має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, вміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
		195-200	Вступник має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Вміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. – [вид. 2-ге, перероб. доп.] / Н.П. Волкова. – К. : Академвидав, 2007. – (Альма-матер).
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. – К., 1997.
3. Державна національна програма. «Освіта: Україна ХХІ століття». – К., 1994.
4. Загальна психологія / за заг. ред. академіка С.Д.Максименка: підручник. – 2-ге вид., переробл і доп. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 704 с.
5. Загальна психологія: навч. посібник / О.Скрипченко, Л.Долинська, З.Огороднійчук та ін. – К.: «А.П.Н.», 2001.
6. Кузьмінський А. І. Педагогіка : підруч. / А. І. Кузьмінський, В. Л. Омеляненко. – [3-тє вид., випр.] – К.: Знання-Прес, 2008.
7. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка: основні положення: навчальний посібник. / В.С.Лозниця. – К.: Екс об, 1999. – 304 с.
8. Нова українська школа : Концептуальні засади реформування середньої освіти [Електронний ресурс] : концепція нов. укр. шк., док. пройшов громад. обговорення і ухвалення рішенням колегії МОН, 27.10.2016. – Режим доступу : [http://mon.gov.ua/Новини %202016/12/05 / konczepczyia.pdf](http://mon.gov.ua/Новини_%202016/12/05/_konczepczyia.pdf) (дата звернення 14.09.17).
9. Онищук В.А. Типи, структура і методика уроку в школі / В.А.Онищук. – К.,1976.
- 10 Пальчевський С. С. Педагогіка : навч. посіб. / С. С.Пальчевський. – К.: Каравела, 2007. – (Серія: Вища освіта в Україні).
- 11 Подласый И.П. Педагогика. – М.,1999.
- 12 Практикум з педагогіки / за ред. Дубасенюк О.А., Іванченка А.В. – К, 1996. – 434 с.
- 13 Про освіту : Закон України № 2145-19 від 05.09.2017 [Електронний ресурс]. – Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст. 380. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
- 14 Симонов В.П. Директору школы об управлений учебно-воспитательным процессом / В.П. Симонов. – М.: Педагогика,1987.
- 15 Смирнов В.И. Общая педагогіка в тезисах, дефинициях, иллюстрациях / В.И.Смирнов. – М.: Педагогическое общество России, 1999. – 416 с.
- 16 Фіцула М.М. Педагогіка: посібник / М.М.Фіцула. – К.: Академія, 2000. – 524 с.
- 17 Харламов И.Ф. Педагогіка: учебное пособие / И.Ф. Харламовю. – М.: Гардарики, 1999. – 519 с.